

LISTA TEMATÓW NA EGZAMIN WEWNĘTRZNY Z JĘZYKA POLSKIEGO

PLANOWANA LICZBA ZDAJĄCYCH W ROKU SZKONYM 2011/2012
LICZBA PRZYGOTOWANYCH TEMATÓW: 188

LITERATURA

1. Objaśnij sposoby funkcjonowania motywu arkadyjskiego w literaturze (na wybranych przykładach).
2. Kostium, maska, przebranie. Scharakteryzuj bohaterów literackich, ukrywających swą tożsamość.
3. Obraz dworku szlacheckiego – przedstaw różne jego ujęcia w literaturze polskiej.
4. Postaci historyczne bohaterami dramatu. Rozwiń temat, sięgając do wybranych przykładów.
5. Opracuj słownik najbardziej znanych w literaturze toposów i archetypów. Wykaż ich rolę w wybranych przykładach.
6. W jaki sposób utwory R.R. Tolkiena wpisują się w tradycję literacką? Omów na wybranych przykładach.
7. Pory roku jako tło wydarzeń literackich. Analizując wybrane przykłady, przedstaw funkcję opisów przyrody.
8. Powroty do czasu i miejsc dzieciństwa – ukaż różne sposoby ujęcia tego motywu w literaturze polskiej.
9. Twórczość J. Kochanowskiego w tradycji epok późniejszych. Wykaż funkcjonowanie mitu czarnoleskiego.
10. Człowiek współczesny – egzystencjalista, humanista, „ludożerca”...? Odpowiedz na pytanie, analizując wybrane postaci literackie.
11. Idealizm życiowy – pomaga czy przeszkadza w osiągnięciu zamierzonych celów? Rozważ problem, analizując postawy wybranych bohaterów literatury.
12. Przeznaczenie, przypadek, świadomy wybór – co decyduje o losie człowieka? Rozwiń temat, odwołując się do wybranych bohaterów literackich.
13. „Zdaję mi się, że widzę...
Gdzie? Przed oczyma duszy mojej...” (W. Szekspir)
Zjawy, duchy, sny, wizje... Omów funkcje świata pozazmysłowego w wybranych utworach różnych epok.
14. Sarmata sam o sobie i inni o Sarmacie. Na podstawie wybranych utworów przedstaw wizerunek bohatera w literaturze XVII, XVIII i XIX wieku.
15. Buntownik czy nieudacznik? Dokonaj osądu bohaterów romantycznych i ich duchowych spadkobierców (na podstawie kilku wybranych utworów).

16. Scharakteryzuj motyw powstań narodowych w wybranych utworach różnych epok.
17. Wykaż, że sen jest elementem kompozycyjno – treściowym w wybranych utworach literackich.
18. Literatura faktu – na wybranych przykładach przedstaw jej gatunki i cechy.
19. Między obowiązkiem walki ze złem a pokusami życia. Przedstaw bohaterów literackich, dokonujących trudnego wyboru postawy życiowej.
20. Wątek miłosny – wyjaśnij jak jest prezentowany w wybranych utworach romantycznych i innej epoki.
21. Scharakteryzuj motyw Boga w wybranych utworach różnych epok.
22. Odszukaj i scharakteryzuj motyw matki w wybranych utworach różnych epok.
23. Zaprezentuj mężczyznę – typ bohatera literackiego – od średniowiecznego rycerza do współczesnego macho (na podstawie wybranych utworów).
24. Tematyka wsi – na wybranych przykładach scharakteryzuj sposoby jej obrazowania.
25. Wykaż, w jaki sposób biografia wpływa na twórczość wybranych przez Ciebie pisarzy.
26. Dokonaj analizy zjawiska zbrodni i kary przedstawianego w literaturze (na wybranych przykładach).
27. Literatura o mezaliansach. Wyjaśnij, co skłania bohaterów do takich wyborów i oceń ich konsekwencje.
28. W jaki sposób twórcy różnych epok kreują model bohatera literackiego? Wskaż na wybranych przykładach.
29. Czego boi się człowiek? Odpowiedz na pytanie, analizując wybrane przez Ciebie utwory literackie XX wieku.
30. Rozważ genezę i obecną pozycję fantastyki w literaturze polskiej (na wybranych przykładach).
31. Motyw buntu w literaturze różnych epok. Wskaż jego przyczyny i skutki.
32. Przyroda ojczysta jako temat, motyw i źródło inspiracji artystycznych. Rozwiń temat, odwołując się do znanych Ci utworów.
33. Człowiek i Bóg – przedstaw różne relacje człowieka z Bogiem na wybranych przykładach literackich.
34. Rola szatana w utworach literackich. Przeanalizuj wybrane przykłady.
35. Analizując wybrane teksty literackie, objaśnij motyw wędrowności.
36. Taniec w literaturze polskiej – omów jego funkcje i sposoby przedstawiania w wybranych utworach.
37. Obrazy stworzenia – powstania świata oraz człowieka. Omów na przykładach wybranych utworów.
38. Młody człowiek poszukujący miejsca w życiu. Scharakteryzuj różne jego kreacje na wybranych utworach literatury.
39. Żądza pieniądza i jej konsekwencje. Przeanalizuj wybrane utwory literackie.
40. Woda – jakie sensy nadaje literatura temu motywowi? Przeanalizuj wybrane utwory.
41. Literatura wzrusza, uczy, bawi... Przywołując własny wybór tekstów objaśnij,

- które z funkcji literatury cenisz najbardziej.
42. Polaków portret własny – wizerunki rodaków w literaturze. Przeanalizuj wybrane utwory.
  43. Rola satyry w literaturze różnych epok. Objasnij na wybranych przykładach.
  44. Motyw rycerza w literaturze. Przedstaw różne jego ujęcia w wybranych utworach.
  45. Scharakteryzuj obraz miasta przedstawiony w literaturze europejskiej (na wybranych przykładach).
  46. Motywy muzyczne w utworach literackich. Określ ich funkcje, odwołując się do wybranych przykładów.
  47. „Nasza świadomość wszystkich nas przemienia w tchórzy” (W. Szekspir). Scharakteryzuj różne postawy bohaterów literackich w obliczu zagrożenia, odwołując się do wybranych dzieł literackich.
  48. Przedstaw swoje zainteresowania literaturą fantastyczną XX wieku (na podstawie wybranych utworów).
  49. Omów motyw tułacza, pielgrzyma, emigranta w wybranych utworach literackich XIX i XX wieku.
  50. Marzyciele, idealisci – zmieniają świat, czy świat ich zmienia? Odpowiedz, sięgając do wybranych utworów literackich.
  51. Mistrzowie współczesnej powieści – reportażu. Dokonaj analizy wybranych utworów. Uzasadnij, którego autora uważasz za mistrza gatunku.
  52. Co charakteryzuje reportaże R. Kapuścińskiego, H. Krall...? Objasnij na tle rozwoju gatunku.
  53. Sięgając do celowo wybranych przykładów, omów katastrofizm w literaturze polskiej.
  54. Objasnij rolę groteski w wybranych utworach literackich.
  55. Na wybranych przykładach scharakteryzuj twórczość polskich poetek XIX i XX wieku.
  56. Wskaż i scharakteryzuj prądy dwudziestolecia międzywojennego na celowo dobranych przykładach.
  57. Wpływ światopoglądu epoki na wizerunek dziecka w utworach literackich różnych epok. Scharakteryzuj na wybranych przykładach.
  58. Jak funkcjonuje topos domu rodzinnego w literaturze polskiej? Przedstaw na wybranych przykładach.
  59. Biografia jako klucz do interpretacji tekstu literackiego. Omów związki między życiem artysty i jego twórczością.
  60. Przeanalizuj różne przykłady motywu obłąkania w literaturze romantycznej.
  61. Omów postać syna marnotrawnego w literaturze, odwołując się do wybranych przykładów literackich.
  62. Jak uleczyć świat śmiechem? Rola satyry, kpiny, żartu w utworach z różnych epok. Omów zagadnienia.
  63. Szkoła i środowisko uczniowskie – jako inspiracja twórców literackich. Zanalizuj temat, odwołując się do wybranych utworów.
  64. Relacje między człowiekiem a społeczeństwem. Przedstaw je, odwołując się do

- wybranych utworów autorów literatury współczesnej (np. P. Huelle, A. Stasiuk, W. Kuczok).
65. Literackie portrety ojca. Przedstaw temat na wybranych przykładach, uwzględniając kontekst epoki.
  66. Symbolika grobów w literaturze. Przedstaw temat, odwołując się do wybranych przykładów.
  67. Fantastyka i realizm w twórczości J. R.R. Tolkiena. Omów temat na wybranych powieściach.
  68. Literackie reinterpretacje mitów antycznych. Na wybranych przykładach scharakteryzuj sposoby i cele tego literackiego zjawiska .
  69. Metamorfoza bohatera i jej sens w literaturze. Omów na przykładach wybranych utworów.
  70. Szekspiryzm w literaturze romantycznej. Omów na przykładach wybranych utworów.
  71. Obraz epoki wiktoriańskiej w twórczości pisarek XIX i XX wieku. Omów na przykładach wybranych utworów.
  72. Obrzędy i obyczaje ludowe w literaturze- omów sposoby ich przedstawienia i funkcje w wybranych utworach.

JĘZYK

1. Dokonaj analizy językowej tekstów propagandowych PRL -u. Wskaż, na czym polega manipulacja językiem.
2. Co charakteryzuje język polskich sportowców np. piłkarzy, siatkarzy, skoczków...? Omów na celowo dobranych przykładach.
3. Omów zagadnienie zderzenia dwóch światów w „Weselu” S. Wyspiańskiego na przykładzie języka wybranych postaci (Pan Młody i Panna Młoda, Klimina i Radczyni, Czepiec i Dziennikarz...).
4. Scharakteryzuj błędy językowe w Twoim otoczeniu, dokonując analizy celowo zgromadzonego materiału.
5. Zapożyczenia językowe – konieczność czy snobizm? Omów zjawisko, wskazując na konkretne przykłady z Twojego otoczenia.
6. Wpływ mitologii starożytnych Greków i Rzymian oraz Biblii na słownictwo i frazeologię języka polskiego. Zanalizuj funkcję skrzydlatych słów w tekstach mówionych i pisanych.
7. „Nasamprzód dróżką przebiegła družka, lada co przebiegnie ladaco tak, że Finka z finką także zechce pobiec na sam przód” - objaśnij homonimy w polszczyźnie, ich pochodzenie, zapis i znaczenie (na celowo dobranych przykładach).
8. Sztuka przemawiania. Zanalizuj wybrane teksty z epoki oświecenia i współczesne teksty prasowe.

9. Zbadaj poprawność językową wystąpień polskich polityków.
10. Omów funkcje języka w tworzeniu groteskowych obrazów świata. Dokonaj analizy wybranych przykładów.
11. Gra językowa w kabarecie. Scharakteryzuj zjawisko na podstawie zgromadzonego materiału.
12. Omów zagadnienie gry słów jako przejawu sztuki literackiej.
13. Rola neologizmów w tworzeniu literackiego obrazu świata. Omów zagadnienie na wybranych tekstach.
14. Scharakteryzuj na wybranych przykładach słownictwo internetowe.
15. Scharakteryzuj język wybranego pisarza/pisarzy.
16. Dokonaj analizy języka wybranych czasopism młodzieżowych.
17. Rozważ na celowo dobranych przykładach przyczyny powstawania nowych wyrazów w gwarze młodzieżowej.
18. Scharakteryzuj eksperymenty lingwistyczne w polskiej poezji współczesnej.
19. Analizując zgromadzony materiał językowy, scharakteryzuj polszczyznę używaną w środkach masowego przekazu. Objasnij kryteria, którymi się posłużyłeś/aś.
20. Co charakteryzuje język komentarzy sportowych? Przeanalizuj przygotowany materiał. Wyjaśnij, jakimi kryteriami się posłużyłeś/aś w jego doborze.
21. Rola stylizacji językowej w literaturze. Omów różne jej rodzaje na przykładzie wybranych utworów.
22. Oceń celowość zapożyczeń w polszczyźnie dawnej i współczesnej (analizując zgromadzony materiał).
23. W czym przejawia się i czemu służy indywidualizacja języka postaci literackich? Przeanalizuj celowo dobrane przykłady.
24. Przedstaw etymologię nazwisk koleżanek i kolegów z klasy.
25. Etymologia nazw miejscowych w Zagłębiu Dąbrowskim. Omów zjawisko na wybranych przykładach.
26. Co charakteryzuje język SMS-ów? Objasnij na celowo dobranych przykładach. Jakimi kryteriami posłużyłeś/aś się w doborze materiału?
27. Scharakteryzuj język wybranych bohaterów literackich. Uwzględnij cechy ujawniające ich przynależność środowiskową i charakter.
28. Język bloga. Posługując się wybranymi przykładami omów charakterystyczne cechy dzienników internetowych.

ZWIĄZEK LITERATURY Z INNYMI DZIEDZINAMI SZTUKI

1. W literaturze i innych sztukach odszukaj motyw florystyczny. Wskaż ich rolę i znaczenie w wybranych tekstach kultury.
2. Czemu służy motyw lustra w wybranych przez Ciebie tekstach kultury (także literatury).

3. Jak realizują motyw bramy, przejścia... różne teksty kultury? Wyjaśnij, celowo dobierając przykłady również literackie.
4. Jakie zmiany zaszły w teatrze europejskim od antyku po współczesność? Wybierz najważniejsze tendencje i twórców.
5. Przedstaw historię dziesiątej Muzy i jej związki z literaturą.
6. Wieczne marzenie o lataniu – scharakteryzuj motyw ikaryjski na przykładzie wybranych tekstów kultury (w tym literatury).
7. Dworek szlachecki jako motyw literacki i malarski. Przedstaw jego różne konkretyzacje w wybranych dziełach.
8. Katastroficzne wizje, obrazy zagłady tematem dzieł literackich i filmowych. Objasnij ich rolę na wybranych przykładach.
9. Sens cierpienia Chrystusa wyrażony w różnych dziełach sztuki. Omów temat na wybranych przykładach (również literackich).
10. Kazika Staszewskiego różne sposoby wyrażania polskiej rzeczywistości. Przedstaw, dokonując analizy jego tekstów muzycznych.
11. Polskie pieśni narodowe – ich dzieje i znaczenie omów na wybranych przykładach.
12. Brzydota jako kategoria estetyczna. Rozważ problem, sięgając po przykłady z literatury, filmu i innych sztuk.
13. Dziecko – istota bezbronna, czy mały buntownik? Przedstaw problem na wybranych przykładach literatury i innych sztuk.
14. Moje fascynacje twórczością Jacka Kaczmarskiego. Dokonaj analizy wybranych tekstów artysty.
15. Taniec jako życie – taniec jako śmierć. Zinterpretuj topos tańca w kategorii symboliki życia i śmierci na przykładzie wybranych utworów literackich, filmowych i innych.
16. Wizerunek kobiety w reklamie i literaturze XX wieku. Omów i porównaj oba środki przekazu.
17. Księżę ciemności, szatan, diabeł. Wykaż celowość uosobienia w literaturze, sztukach plastycznych i/lub filmie.
18. Różne sposoby prezentowania postaci św. Franciszka w literaturze, malarstwie i filmie.
19. Motyw tańca w literaturze i malarstwie. Omów jego funkcje w oparciu o kilka wybranych przykładów.
20. Porównaj obraz miasta w „Lalce” B. Prusa i malarstwie braci Gierymskich.
21. Scharakteryzuj różne oblicza kobiecego piękna zawarte w literaturze i innych sztukach (na wybranych przykładach).
22. Oceń filmową adaptację dzieła literackiego jako przykład interpretacji pierwowzoru (np. „Wesele” S. Wyspiańskiego i „Wesele” A. Wajdy).
23. Surrealizm w literaturze, malarstwie i filmie. Przeanalizuj wybrane dzieła i wskaż cechy nurtu.
24. Przedstaw sposoby wyrażania Bożego Narodzenia w różnych dziełach sztuki (także literatury).
25. Porównaj różne sposoby interpretacji Sądu Ostatecznego w wybranych tekstach

- kultury (też literatury).
26. Pokaż funkcje i sposoby realizacji motywów muzycznych w literaturze np. romantycznej, młodopolskiej...
  27. Rozpatrz motyw apokalipsy w literaturze, malarstwie i filmie.
  28. Zaprezentuj artystyczną interpretację krajobrazu wiejskiego jaką dostrzegasz w literaturze i malarstwie (na wybranych przykładach).
  29. Oceń karykaturę jako jeden ze sposobów prezentacji człowieka w różnych tekstach kultury (także literatury).
  30. Topos ogrodu w literaturze i malarstwie. Porównaj wybrane dzieła.
  31. Sztuka wobec niewyraźnego. Dokonaj analizy symbolu jako środka wyrazu w poezji i malarstwie (na wybranych przykładach).
  32. Porównaj miłość w literaturze i filmie - „Romeo i Julia” W. Szekspira a filmowe adaptacje dzieła.
  33. Sztuki plastyczne inspiracją dla poezji współczesnej (np. S. Grochowiak „Płonaca żyrafa”, „Ikar”...) Zinterpretuj temat na podstawie analizy porównawczej dwóch dzieł.
  34. Porównaj i oceń impresjonistyczny obraz Tatr w twórczości K. Przerwy – Tetmajera oraz obrazach S. Witkiewicza.
  35. Wykaż różne ujęcia motywu miłości i pożegnania w literaturze i innych sztukach. Scharakteryzuj kryteria, którymi się posłużyłeś/aś przy wyborze.
  36. Przedstaw narodziny i rozwój teatru i dramatu greckiego.
  37. Porównaj wybranych bohaterów literackich z ich kreacjami filmowymi i/lub teatralnymi.
  38. Motyw upadku i nawrócenia. Omów problem, odwołując się do różnych tekstów kultury (także literatury).
  39. Rola collage w różnych tekstach kultury. Omów na wybranych przykładach także z literatury.
  40. Wyszukaj i zanalizuj światy baśniowe w literaturze i innych sztukach.
  41. Różne sposoby interpretacji motywu czasu w literaturze i innych sztukach. Scharakteryzuj kryteria, którymi się posłużyłeś/aś.
  42. Zaprezentuj różne ujęcia postaci anioła w literaturze i innych sztukach.
  43. Tradycja biesiadowania przedstawiona w różnych tekstach kultury. Przeanalizuj i porównaj celowo dobrane przykłady (w tym literackie).
  44. Rozważ dosłowne i metaforyczne ujęcia tematu labiryntu w tekstach kultury (też literatury).
  45. Wykaż, że pejzaż jest tematem literackim i malarskim. Scharakteryzuj kryteria, którymi się posłużyłeś/ aś w wyborze przykładów.
  46. Przedstaw klasycyzm jako sposób ukazania świata w literaturze i innych sztukach (na wybranych przykładach).
  47. Wyjaśnij rolę inspiracji mitologicznych w literaturze, filmie i multimedialnych grach komputerowych.
  48. Przedstaw celowość deformacji świata w różnych tekstach kultury (w tym literatury).

49. Scharakteryzuj symbolizm w malarstwie i literaturze Młodej Polski (na wybranych przykładach).
50. Awangarda w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Omów jej rolę i znaczenie w wybranych tekstach kultury.
51. Rozwój kabaretu w kulturze polskiej. Objasnij rolę kabaretu, analizując wybrane przykłady.
52. Dlaczego kabarety nas bawią? Wskaż cechy widowiska, analizując różne przykłady.
53. Biblijny dekalog inspiracją dla filmów K. Kieślowskiego. Dokonaj analizy i interpretacji wskazanych tekstów kultury.
54. Motyw obłąkania w literaturze i filmie. Przeanalizuj wybrane przykłady.
55. Polskie dramaty i ich teatralne realizacje. Na czym polega siła oddziaływania teatru? Omów na wybranych przykładach.
56. Literatura cyberpunk i jej filmowe adaptacje. Scharakteryzuj zjawisko na wybranych przykładach.
57. Artystyczne realizacje powstań narodowych w literaturze i filmie. Omów temat, analizując celowo dobrane przykłady.
58. Impresjonizm i jego rola w malarstwie oraz literaturze. Przeanalizuj wybrane teksty kultury.
59. Geniusz artystów renesansowych objawia się ...Dokonaj analizy celowo dobranych dzieł sztuki (w tym literatury). Objasnij kryteria, którymi się posłużyłeś/aś.
60. Co charakteryzuje europejski teatr i dramat epoki romantyzmu? Omów na wybranych przykładach.
61. Literackie inspiracje malarstwem, rzeźbą, architekturą. Przedstaw temat, analizując celowo dobrane teksty kultury.
62. „Morderca w płaszczu nocy” - postać wampira w literaturze i filmie. Scharakteryzuj motyw na wybranych przykładach.
63. Zaprezentuj różne ujęcia motywu dziecka w literaturze i malarstwie XIX wieku, odwołując się do wybranych przykładów.
64. Chleb i stół rodzinny w tradycji polskiej, literaturze i innych sztukach. Zaprezentuj motyw, odwołując się do przykładów z różnych epok.
65. Motyw zwierciadła w wierzeniach ludowych, literaturze i innych sztukach. Rozważ temat, odwołując się do wybranych przykładów.
66. Mąż i żona. Przedstaw zabawne portrety małżeństw, wykorzystując wybrane przykłady utworów literackich i filmowych.
67. Motyw dusz potępionych rozwiń na podstawie wybranych utworów literackich i filmowych.
68. Poetyka tekstów A. Osieckiej. Scharakteryzuj wybrane utwory.
69. Fizyka w literaturze i sztuce. Podaj przykłady wykorzystania wybranych zjawisk fizycznych w różnych tekstach kultury i zinterpretuj je.
70. Pokaż jak literatura i film ostrzegają przed wpływem nazizmu na społeczeństwo.
71. W oparciu o literaturę i sztukę przedstaw obraz życia bohemy artystycznej we Francji na przełomie XIX i XX wieku.

72. Związek liryki z muzyką. Wskaż cechy charakterystyczne poezji śpiewanej na wybranych przykładach.
73. Inspiracja literaturą minionych epok we współczesnej muzyce i tekstach piosenek. Omów temat na wybranych przykładach.
74. Wizja przyszłości w literaturze, sztuce i/lub filmie. Przedstaw temat na wybranych przykładach.
75. Światy baśniowe w literaturze i filmie. Przedstaw temat na dowolnie wybranych przykładach.
76. Adaptacje książkowe filmów. Omów nowe zjawisko w kulturze, opierając się na wybranym przykładzie literackim i filmowym.
77. Początek i rozwój wielkich uniwersów fantastycznych. Omów na wybranym przykładzie.
78. Przedstaw różne etapy rozwoju miłości w oparciu o wybrane utwory literackie i filmowe.
79. Motyw snu w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
80. Symbolika stroju. Omów, analizując wybrane dzieła literackie i inne (np. malarskie, rzeźbiarskie, filmowe, teatralne).
81. Rola tańca w literaturze, przedstawieniach teatralnych i filmowych. Rozważ zagadnienie na wybranych przykładach.

Sosnowiec, dnia 11.04.2011 r.

Podpis Przewodniczącego SZE